

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. birželio 13 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Elektroninių ryšių tinklai ir paslaugos – Direktyva 2002/21/EB – 2 straipsnio c punktas – „Elektroninių ryšių paslaugos“ sąvoka – Signalų perdavimas – Internetu teikiama elektroninio pašto paslauga – „Gmail“ paslauga“

Byloje C-193/18

dėl *Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen* (Šiaurės Reino-Vestfalijos federalinės žemės aukštesnysis administracinis teismas, Vokietija) 2018 m. vasario 26 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2018 m. kovo 19 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Google LLC

prieš

Vokietijos Federacinę Respubliką

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kuriį sudaro kolegijos pirmininkas M. Vilaras (pranešėjas), teisėjai K. Jürimäe, D. Šváby, S. Rodin ir N. Piçarra,

generalinis advokatas M. Szpunar,

posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2019 m. kovo 13 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Google LLC*, atstovaujamos advokatų H. Neumann, B. Tavakoli ir M. Wortmann,
- Vokietijos Federacinės Respublikos, atstovaujamos C. Mögelin ir V. Janßen,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir D. Klebs,
- Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos M. Z. Fehér ir G. Koós,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,
- Europos Komisijos, atstovaujamos G. Braun ir L. Nicolae,

* Proceso kalba: vokiečių.

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) (OL L 108, 2002, p. 33; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 349), iš dalies pakeistos 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB (OL L 337, 2009, p. 37, klaidų ištaisymai OL L 241, 2013, p. 8 ir OL L 275, 2014, p. 9) (toliau – Pagrindų direktyva), išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Google LLC* ir *Bundesrepublik Deutschland* (Vokietijos Federacinė Respublika) ginčą dėl *Bundesnetzagentur für Elektrizität, Gas, Telekommunikation, Post und Eisenbahnen* (Federalinė elektros, dujų, telekomunikacijų, pašto ir geležinkelių tinklų agentūra, Vokietija) (toliau – *BNetzA*) sprendimo, kuriuo konstatuota, kad *Google* teikiama „Gmail“ elektroninio pašto paslauga yra telekomunikacijų paslauga, todėl *Google* įpareigota laikytis pareigos pranešti, o už šios pareigos nesilaikymą buvo numatyta bauda.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Pagrindų direktyvos 10 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„Apibrėžimas „Informacinės visuomenės paslaugos“, pateiktas 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/34/EB, nustatančios informacijos apie standartus ir techninius reglamentus bei informacinės visuomenės paslaugų taisykles teikimo tvarką [(OL L 204, 1998, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 20 t., p. 337), iš dalies pakeistos 1998 m. liepos 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/48/EB (OL L 217, 1998, p. 18; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 21 t., p. 8)], 1 straipsnyje, apima plačią ekonominę veiklą, kuri vyksta operatyviniu kompiuteriniu ryšiu. Didžiajai tokios veiklos daliai ši direktyva netaikoma, nes tokios veiklos, visos ar tam tikros jos dalies, nesudaro signalų perdavimas elektroninių ryšių tinklais. Balso telefonijai ir elektroninio pašto perdavimo paslaugoms ši direktyva taikoma. Ta pati įmonė, pavyzdžiui, interneto paslaugų teikėja, gali teikti ir elektroninių ryšių paslaugą, tokią kaip prieiga prie interneto, ir paslaugas, kurioms ši direktyva netaikoma, tokias kaip turinio teikimas internetu.“

- 4 Pagrindų direktyvos 2 straipsnio c punkte numatyta:

„Šioje direktyvoje:

<...>

- c) „elektroninių ryšių paslauga“ – paslauga, paprastai teikiama už atlygį, kuri visa ar didžiąja dalimi susideda iš signalų perdavimo elektroninių ryšių tinklais, įskaitant telekomunikacijų paslaugas ir perdavimo paslaugas tinklais, naudojamais transliavimui, išskyrus elektroniniais ryšių tinklais ir paslaugomis perduodamo turinio teikimo ar redakcinės jo kontrolės paslaugas; į šią paslaugą neįeina informacinės visuomenės paslaugos, apibrėžtos [Direktyvos 98/34] 1 straipsnyje, kurios visos ar didžiąja dalimi susideda [nesusideda] iš signalų perdavimo elektroninių ryšių tinklais.“

5 Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje „Politikos tikslai ir reguliavimo principai“ nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad, vykdydamos šioje Direktyvoje ir specifinėse [specialiosiose] direktyvose nurodytas reguliavimo užduotis, nacionalinės reguliavimo institucijos imtųsi visų reikiamų priemonių, skirtų šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse nurodytiems tikslams pasiekti. Tokios priemonės turi būti proporcingos tiems tikslams.

Išskyrus tuos atvejus, kai su radijo dažniais susijusiame 9 straipsnyje nurodyta kitaip, valstybės narės atidžiai atsižvelgia į tai, jog yra pageidautina, kad jų reguliavimas technologiniu požiūriu būtų neutralus, ir užtikrina, kad vykdydamos šioje direktyvoje ir specifinėse [specialiosiose] direktyvose nurodytas užduotis, ypač tas, kuriomis siekiama užtikrinti veiksmingą konkurenciją, to paties principo laikytųsi nacionalinės reguliavimo institucijos.

<...>

2. Nacionalinės reguliavimo institucijos skatina konkurenciją elektroninių ryšių tinklų, elektroninių ryšių paslaugų ir susijusių priemonių bei paslaugų teikimo srityje, *inter alia*;

<...>

b) užtikrindamos, kad elektroninių ryšių sektoriuje, pirmiausia perduodant turinį, konkurencija nebūtų iškraipoma ar ribojama;

<...>

4. Nacionalinės reguliavimo institucijos rūpinasi Europos Sąjungos piliečių interesais, *inter alia*:

<...>

b) užtikrindamos aukšto lygio vartotojų apsaugą jų santykiuose su teikėjais, ypač užtikrindamos paprastas ir nebrangias ginčų sprendimo procedūras, kurias vykdytų nuo suinteresuotų šalių nepriklausomos institucijos;

c) prisidėdamos prie aukšto lygio asmens duomenų ir privatumo apsaugos;

<...>“

Vokietijos teisė

6 Pagrindinėje byloje taikomos redakcijos 2004 m. birželio 22 d. *Telekommunikationsgesetz* (Telekomunikacijų įstatymas) (*BGBL.* 2004 I, p. 1190) (toliau – TKG) 3 straipsnyje nustatyta:

„Šiame įstatyme:

<...>

17a) „viešai prieinamos telekomunikacijų paslaugos“ – telekomunikacijų paslaugos, kurios yra prieinamos visuomenei;

<...>

22) „telekomunikacija“ – techninis signalų siuntimo, perdavimo ir priėmimo veiksmas naudojant telekomunikacijų įrangą;

- 23) „telekomunikacijų įranga“ – techniniai įrenginiai ir sistemos, kurie gali siųsti, persiųsti, perduoti, gauti, valdyti arba kontroliuoti elektromagnetinius ar optinius signalus, identifikuojamus kaip pranešimai;
- 24) „telekomunikacijų paslaugos“ – paprastai už atlygį teikiamos paslaugos, kurios visos arba didžiąja dalimi susideda iš signalų perdavimo telekomunikacijų tinklais, įskaitant perdavimo paslaugas tinklais, naudojamais transliuoti;

<...>

- 27) „elektroninių ryšių tinklas“ – perdavimo sistemos ir atitinkamais atvejais komutavimo ar maršruto parinkimo įranga bei kiti išteklių, įskaitant neaktyvius tinklo elementus, kurie leidžia perduoti signalus laidais, radijo, optinėmis ar kitomis elektromagnetinėmis priemonėmis, įskaitant palydovinius tinklus, fiksuoto (linijų ir paketų perjungiamojo, įskaitant internetą) ir judriojo ryšio antžeminius tinklus, elektros energijos perdavimo sistemas, jeigu jos yra naudojamos signalams perduoti, radijo ir televizijos programų transliavimui naudojami tinklai ir kabelinės televizijos tinklai, neatsižvelgiant į perduodamos informacijos pobūdį;

<...>“

- 7 TKG 6 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Tas, kas komerciniais tikslais naudoja viešuosius telekomunikacijų tinklus arba teikia viešai prieinamas telekomunikacijų paslaugas, privalo Federalinei tinklų agentūrai nedelsiant pranešti apie savo veiklos pradžią, pakeitimą ar nutraukimą, taip pat apie su savo įmone susijusius pasikeitimus. Pranešimas turi būti pateikiamas raštu.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 8 *Google* yra bendrovė, kurios pagrindinė būstinė įkurta Jungtinėse Amerikos Valstijose; be to paties pavadinimo interneto paieškos sistemos, ji visų pirma teikia internete veikiančią „Gmail“ elektroninio pašto paslaugą, Vokietijoje teikiamą laikinai vartojant „GoogleMail“ pavadinimą.
- 9 Vokietijoje *Google* taip pat eksploatuoja savo pačios tinklo infrastruktūrą, susietą su internetu, visų pirma kelias plačiajuosčio ryšio jungtis, jungiančias metropolines zonas.
- 10 „Gmail“ yra vadinamoji „internetu prieigos paslaugų teikėjo neteikiama paslauga“ (IPPT neteikiama paslauga), t. y. be tradicinio ryšių operatoriaus dalyvavimo internete teikiama paslauga.
- 11 Teikiant „Gmail“ šios paslaugos naudotojams sudaroma galimybė, be kita ko, internete siųsti ir gauti elektroninius laiškus, taip pat duomenis. Kad galėtų pasinaudoti šia paslauga, naudotojas iš pradžių turi susikurti elektroninio pašto paskyrą, kuri leidžia jam turėti adresą, identifikuojantį jį kaip elektroninių laiškų siuntėją ir gavėją. Naudotojas gali naudotis minėta paslauga, prisijungdamas prie savo paskyros arba tiesiogiai *Google* valdomoje interneto svetainėje (<https://mail.google.com>), naudodamasis naršykle, kuri suteikia jam prieigą prie sąsajos, leidžiančios naudotis pašto siuntimo ir gavimo funkcijomis, taip pat elektroninių laiškų redagavimo, įrašymo ar tvarkymo funkcijomis, arba elektroninio pašto programoje, įdiegtoje jo galiniame įrenginyje (elektroninio pašto klientas).
- 12 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad teikiant „Gmail“ paslaugą laiškų ir duomenų turinys ne pakeičiamas, o išskaidomas į kelis atskirus duomenų paketus, kurie gavėjui perduodami naudojant standartizuotus ryšių protokolus, skirtus elektroninio pašto paslaugoms teikti, pavyzdžiui, *Transmission Control Protocol – Internet Protocol* (perdavimo valdymo protokolas – interneto protokolas, TCP-IP) ir *Simple Mail Transfer Protocol* (paprastasis elektroninio pašto

persiuntimo protokolas SMTP). Techniniu požiūriu – nesvarbu, ar savo naršyklėje, ar elektroninio pašto kliento programinėje įrangoje – naudotojas parašo elektroninį laišką ir nusprendžia, kam jis bus adresuotas, vėliau, inicijuodamas siuntimo procedūrą, perduoda šį laišką *Google*.

- 13 Tam, kad pristatytų minėtą laišką gavėjui, *Google* naudoja elektroninio pašto serverius, kurie atlieka būtinus informatikos veiksmus siekiant identifikuoti paskirties vietos serverį naudojant *Domain Name System* (domeno vardų sistema, DNS) ir išsiųsti duomenų paketus. Maršrutas, kuriuo šie paketai eina per įvairius trečiųjų šalių valdomus dalinius interneto tinklus, yra dinamiškas ir gali būti nuolat keičiamas, o elektroninį laišką išsiuntęs naudotojas nei žino apie jį, nei gali jį kontroliuoti. Gavęs elektroninį laišką, paskirties vietos serveris jį įrašo ir saugo elektroninių laiškų dėžutėje, prie kurios gavėjas gali prisijungti įvairiomis priemonėmis. Elektroninių laiškų internete nueitas kelias gali būti trumpesnis, kai jie keliauja tarp to paties paslaugų teikėjo paslaugų naudotojų.
- 14 *BNetzA* mano, kad „Gmail“ yra „telekomunikacijų paslauga“, kaip ji suprantama pagal TKG 6 straipsnio 1 dalį, siejamą su TKG 3 straipsnio 24 punktu, todėl jai taikoma pareiga pranešti šiai agentūrai.
- 15 Tuomet 2012 m. liepos 2 d. sprendimu *BNetzA*, remdamasi TKG 126 straipsniu, oficialiai konstatavo, kad siūlydama „Gmail“ *Google* teikia telekomunikacijų paslaugą, ir įpareigojo ją laikytis TKG numatytos pareigos pranešti, o už šios pareigos nesilaikymą buvo numatyta bauda. Bendrovės *Google* skundas dėl šio sprendimo 2014 m. gruodžio 22 d. *BNetzA* sprendimu buvo atmestas kaip nepagrįstas.
- 16 2015 m. sausio 23 d. *Google* pateikė skundą *Verwaltungsgericht Köln* (Kelno administracinis teismas, Vokietija), prašydama panaikinti minėtą sprendimą; 2015 m. lapkričio 11 d. sprendimu skundas buvo atmestas.
- 17 Toje byloje tas teismas nusprendė, kad „Gmail“ yra „telekomunikacijų paslauga“, kaip ji suprantama pagal TKG 6 straipsnio 1 dalį, siejamą su šio įstatymo 3 straipsnio 24 punktu, t. y. paprastai už atlygį teikiama paslauga, kuri visa ar didžiąja dalimi susideda iš signalų perdavimo elektroninių ryšių tinklais. To teismo nuomone, pagrindinis šios apibrėžties, t. y. „signalų perdavimo“, kriterijus yra glaudžiai susijęs su „telekomunikacijos“ sąvoka, TKG 3 straipsnio 22 punkte apibrėžta kaip techninis signalų siuntimo, perdavimo ir priėmimo naudojant telekomunikacijų įrangą procesas, o TKG 3 straipsnio 23 punkte minėta įranga apibrėžta kaip techniniai įrenginiai ir sistemos, kurie gali siųsti, persiųsti, perduoti, gauti, valdyti arba kontroliuoti elektromagnetinius ar optinius signalus, identifikuojamus kaip pranešimai.
- 18 Kaip nurodo *Verwaltungsgericht Köln* (Kelno administracinis teismas), *Google* leidžia „Gmail“ paslaugos naudotojams komunikuoti elektroniniu paštu per internetą naudojant sąsają internete arba per „el. p. client“ programinę įrangą, instaliuotą prie interneto prijungtuose jų galiniuose įrenginiuose. Tai, kad signalų perdavimas iš esmės vyksta atvirame internete ir todėl juos perduoda interneto prieigos teikėjai (toliau – IPT), o ne pati *Google*, nedraudžia priskirti „Gmail“ prie telekomunikacijų paslaugų. IPT signalų perdavimo paslauga priskirtina *Google*, nes ši signalų perdavimo paslaugą faktiškai pateikia kaip savo, siekdama savo tikslų, ir visų pirma todėl, kad savo informacinėmis technologijomis vykdomomis duomenų apdorojimo paslaugomis iš esmės prisideda prie telekomunikacijos proceso veikimo. Tas teismas mano, kad norint atsakyti į klausimą, ar paslauga yra visiškai, ar daugiausia susijusi su signalų perdavimu, nebūtina atlikti grynai techninio pobūdžio analizės. Signalų perdavimas yra pagrindinis „Gmail“ elementas. Atliekant kokybinį vertinimą, pirmame plane yra ryšys erdvėje su kitais naudotojais, taigi pats telekomunikacijos procesas, o kiti su paslaugos turiniu susiję komponentai, vertinami atskirai, yra absoliučiai nereikšmingi.
- 19 Minėtas teismas taip pat mano, kad *Google* civilinė atsakomybė naudotojų atžvilgiu už IPT signalų perdavimą nėra lemiamas veiksnys, ir pažymi, kad „Gmail“ paslauga siūloma už atlygį. Nors elektroninio pašto paslaugos naudotojui teikiamos neatlygintinai (bent jau bazinė jų versija), jos paprastai finansuojamos iš reklamos arba kitų netiesioginių pajamų.

- 20 *Google* apeliacine tvarka apskundė *Verwaltungsgericht Köln* (Kelno administracinis teismas) sprendimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme, t. y. *Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen* (Šiaurės Reino-Vestfalijos federalinės žemės aukštesnysis administracinis teismas, Vokietija).
- 21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme *Google* tvirtina, kad „Gmail“ nėra telekomunikacijų paslauga, nes ji nesiunčia signalų. Nors, kaip elektroninio pašto paslauga, „Gmail“, kaip ir kitos IPPT neteikiamos paslaugos, pavyzdžiui, internetinės bankininkystės operacijos, apima signalų perdavimą. Vis dėlto signalus, kiek tai susiję tiek su duomenų perdavimu tarp „Gmail“ naudotojų ir *Google* elektroninio pašto serverių, tiek su duomenų perdavimu tarp *Google* elektroninio pašto serverių ir kitų elektroninio pašto paslaugų elektroninio pašto serverių, perduoda ne pati *Google*, o IPT. *Google* teigimu, jai juo labiau negali būti priskiriamas signalų perdavimas, nes šis perdavimas atviraime internete vyksta laikantis „best effort“ („geriausių pastangų“) principo. Todėl ji nei faktiškai, nei teisiškai negali kontroliuoti signalų perdavimo proceso.
- 22 *Google* taip pat teigia, kad aplinkybė, jog ji pati valdo savo tinklo infrastruktūrą, kuri yra interneto dalis, šiuo požiūriu nėra svarbi nei faktiškai, nei teisiškai. Ši infrastruktūra iš esmės buvo sukurta siekiant daug duomenų naudojančioms paslaugoms, pavyzdžiui, „Google paieška“ ir „YouTube“, teikti, tačiau ji nereikalinga teikiant „Gmail“, net jeigu minėta infrastruktūra taip pat naudojama šiuo tikslu. Galiausiai ji pažymi, kad „Gmail“ paprastai siūloma ne už atlygį, bet naudotojams teikiama neatlygintinai, ir kad tik nedidelė šios paslaugos dalis finansuojama iš „Gmail“ interneto svetainėje pateiktos reklamos.
- 23 *BNetzA* teigia, jog tam, kad būtų laikoma „telekomunikacijų paslauga“, teikiamos paslaugos tikslas (pagal techninį paslaugos veikimą) visų pirma turėtų būti signalų perdavimas. Taip yra „Gmail“ atveju, nes siuntėjo išsiųstų elektroninių laiškų perdavimas gavėjui galimas tik perduodant signalus. Nebūtina, kad paslaugos teikėjas pats perduotų signalus ar bent jau vykdytų trečiosios šalies perduodamų signalų perdavimo kontrolę. Lemiamas yra tik pats signalų perdavimo, kaip techninio elemento, egzistavimas.
- 24 Ji priduria, kad net jei būtų reikalaujama, jog trečioji šalis kontroliuotų signalų siuntimą, ši sąlyga būtų įvykdyta dėl to, kad *Google* valdo savo elektroninio pašto serverius. Elektroninio pašto serveriai priskiria elektroninio pašto adresams interneto protokolo (IP) adresus, *Google* autentifikuoja siuntėją ir prirėkus elektroninio laiško gavėją pagal slaptažodį, elektroninio pašto adresą arba identifikavimo numerį ir interneto protokolais, kurie naudojami pakankamai, kad būtų galima vykdyti kontrolę, valdo signalų perdavimą. Galiausiai pati *Google* valdo prie interneto prijungtą savo tinklo infrastruktūrą, kuri taip pat naudojama „Gmail“ signalams perduoti.
- 25 Tokiomis aplinkybėmis *Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen* (Šiaurės Reino-Vestfalijos federalinės žemės aukštesnysis administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar sąvoka „paslauga, kuri visa arba didžiąja dalimi susideda iš signalų perdavimo elektroninių ryšių tinklais“, kaip nurodyta [Pagrindų direktyvos] 2 straipsnio c punkte, turi būti aiškinama taip, kad ji apima ar gali apimti ir internetines elektroninio pašto paslaugas, kurios yra teikiamos atviru internetu, nesuteikiant pačios interneto prieigos?
- a) Ar ši sąvoka turi būti aiškinama taip, kad informacinėmis technologijomis vykdomas duomenų apdorojimas, kurį atlieka tokios elektroninio pašto paslaugos teikėjas, naudodamasis savo elektroninio pašto serveriais, ir kurio metu jis priskiria elektroninio pašto adresams prisijungusių per fizines jungtis įrenginių IP adresus bei išsiunčia ar, atvirkščiai, priima elektrinius laiškus, suskaidytus į duomenų paketus, atviraime internete įvairių interneto protokolų pagrindu, gali būti suprantamas kaip „signalų perdavimas“, ar „signalų perdavimu“ yra laikomas tik šių duomenų paketų persiuntimas internetu, kurį vykdo [IPPT]?

- b) Ar ši sąvoka turi būti aiškinama taip, kad [IPPT] atliekamas elektroninio laiško, suskaidyto į duomenų paketus, persiuntimas atvirame internete gali būti priskirtas tokios elektroninio pašto paslaugos teikėjui, todėl ir jis šiuo atžvilgiu suteikia paslaugą, kurią sudaro „signalų perdavimas“? Kokiomis sąlygomis galimas toks priskyrimas?
- c) Tuo atveju, kai tokios elektroninio pašto paslaugos teikėjas pats perduoda signalus arba jam bet kuriuo atveju galima priskirti [IPPT] vykdomo signalų perdavimo paslaugą: ar ši sąvoka gali būti aiškinama taip, kad tokia elektroninio pašto paslauga taip pat „visa arba didžiąja dalimi“ susideda iš signalų perdavimo, nepaisant bet kokių papildomų šios paslaugos funkcijų, pavyzdžiui, elektroninių laiškų redagavimo, saugojimo ir rūšiavimo arba kontaktinių duomenų tvarkymo, taip pat techninių sprendimų, kuriuos paslaugos teikėjas taiko atskiroms funkcijoms, nes iš praktinės naudotojo perspektyvos svarbiausia yra komunikacinė paslaugos funkcija?
2. Jeigu pirmajame klausime nurodyta sąvoka turėtų būti aiškinama taip, kad ji iš esmės neapima atvirame internete teikiamų internetinių elektroninio pašto paslaugų, nesuteikiant pačios interneto prieigos: ar ši sąvoka išimties tvarka vis dėlto gali apimti tai, kad šios paslaugos teikėjas tuo pat metu naudoja kai kuriuos nuosavus su internetu susietus elektroninių ryšių tinklus, kurie bet kuriuo atveju galėtų būti panaudojami ir teikiant elektroninio pašto paslaugą? Kokiomis sąlygomis tai įmanoma?
3. Kaip turi būti aiškinamas kriterijus „paprastai teikiama už atlygį“, kaip nurodyta [Pagrindų direktyvos] 2 straipsnio c punkte?
- a) Ar pagal šį kriterijų reikalaujama, kad naudotojai mokėtų mokesčių, ar atlygis gali būti gaunamas ir naudotojams atliekant kokius nors kitus atsakomuosius veiksmus, kurie būtų ekonomiškai svarbūs paslaugos teikėjui, pavyzdžiui, naudotojams aktyviai perduodant asmens ar kitus duomenis arba paslaugos teikėjui surenkant juos kitu būdu tuo metu, kai naudojama paslauga?
- b) Ar pagal šį kriterijų reikalaujama, kad atlygį būtinai sumokėtų tas pats asmuo, kuris gauna naudą iš paslaugos, ar paslaugą iš dalies arba visiškai gali finansuoti trečioji šalis, pavyzdžiui, talpindama reklamą paslaugos teikėjo interneto svetainėje?
- c) Ar šiame kontekste sąvoka „paprastai“ yra susijusi su sąlygomis, kuriomis konkrečios paslaugos teikėjas teikia šią paslaugą, ar su sąlygomis, kuriomis apskritai teikiamos identiškos ar panašios paslaugos?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų

- 26 Savo pirmuoju ir antruoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Pagrindų direktyvos 2 straipsnio c punktas turi būti aiškinamas taip, kad internete teikiama elektroninio pašto paslauga, neapimanti prieigos prie interneto, kaip antai *Google* teikiama „Gmail“ paslauga, yra paslauga, kuri visa arba didžiąja dalimi susideda iš signalų perdavimo elektroninių ryšių tinklais, atsižvelgiant į šios paslaugos teikėjo per elektroninio pašto serverius informacineis technologijomis vykdomą duomenų apdorojimą, pirma, priskiriant elektroninio pašto adresams atitinkamų galinių įrenginių IP adresus ir, antra, įvedant į atvirą internetą ar gaunant iš jo su elektroniniais laiškais susijusius duomenų paketus. Jeigu atsakymas būtų neigiamas, nacionalinis teismas taip pat siekia išsiaiškinti, ar ir su kokia sąlyga tokios internete teikiamos pašto paslaugos teikėjas vis dėlto gali būti laikomas perduodančiu signalus arba tokia veikla jam gali būti priskirta, jeigu, be to, jis naudoja nuosavus su internetu susietus elektroninių ryšių tinklus, kurie galėtų būti naudojami teikiant minėtą paslaugą.

- 27 Pirmiausia primintina, kad sąvoka „elektroninių ryšių paslauga“ pozityviai ir negatyviai yra apibrėžta Pagrindų direktyvos 2 straipsnio c punkte ir kad ši apibrėžtis lygiaverčiais terminais pakartota 2002 m. rugsėjo 16 d. Komisijos direktyvos 2002/77/EB dėl konkurencijos elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų rinkose (OL L 249, 2002, p. 21; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 178) 1 straipsnio 3 punkte (2013 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *UPC Nederland*, C-518/11, EU:C:2013:709, 36 ir 37 punktai).
- 28 Iš tiesų Pagrindų direktyvos 2 straipsnio c punkte, pirma, elektroninių ryšių paslauga apibrėžta kaip „paslauga, paprastai teikiama už atlygį, kuri visa ar didžiąja dalimi susideda iš signalų perdavimo elektroninių ryšių tinklais, įskaitant telekomunikacijų paslaugas ir perdavimo paslaugas tinklais, naudojamais transliuoti“.
- 29 Antra, toje pačioje nuostatoje nustatyta, kad sąvoka „elektroninių ryšių paslauga“ neapima, viena vertus, „elektroniniais ryšių tinklais ir paslaugomis perduodamo turinio teikimo ar redakcinės jo kontrolės paslaug[ų]“, ir, kita vertus, „informacinės visuomenės paslaug[ų], apibrėžt[ų] [Direktyvos 98/34] 1 straipsnyje, kurios visos ar didžiąja dalimi [ne]susideda iš signalų perdavimo elektroninių ryšių tinklais“.
- 30 Šiuo klausimu Pagrindų direktyvos 5 konstatuojamojoje dalyje, be kita ko, nurodyta, kad telekomunikacijų, žiniasklaidos ir informacijos technologijos sektorių konvergencija reiškia, kad visiems perdavimo tinklams ir paslaugoms turėtų būti taikoma viena reguliavimo sistema ir kad kuriant minėtą sistemą būtina atskirti perdavimo reguliavimą nuo turinio reguliavimo.
- 31 Kaip jau yra pažymėjęs Teisingumo Teismas, įvairiose direktyvose, kuriomis nustatoma nauja elektroninių ryšių paslaugų reguliavimo sistema, visų pirma Pagrindų direktyvoje ir Direktyvoje 2002/77, aiškiai atskiriamas turinio kūrimas, iš kurio kyla redakcinė atsakomybė, ir turinio perdavimas, kuriam jokia redakcinė atsakomybė netaikoma, nes turiniui ir jo perdavimui taikomas atskiras reglamentavimas, kuriuo siekiama jiems būdingų tikslų (šiuo klausimu žr. 2013 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *UPC Nederland*, C-518/11, EU:C:2013:709, 41 punktą ir 2014 m. balandžio 30 d. Sprendimo *UPC DTH*, C-475/12, EU:C:2014:285, 36 punktą).
- 32 Teisingumo Teismas taip pat yra nusprendęs, jog tam, kad patektų į sąvoką „elektroninių ryšių paslauga“, paslauga turi apimti signalų perdavimą; tai, kad signalo perdavimas vyksta naudojantis infrastruktūra, kuri nepriklauso paslaugų teikėjui, neturi reikšmės kvalifikuojant paslaugos pobūdį, nes šiuo atžvilgiu svarbu tik tai, kad šis teikėjas atsako prieš galutinius naudotojus už signalo, kuris užtikrina jų užsisakytos paslaugos teikimą, perdavimą (2014 m. balandžio 30 d. Sprendimo *UPC DTH*, C-475/12, EU:C:2014:285, 43 punktas).
- 33 Nagrinėjamu atveju iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir iš Teisingumo Teismui pateiktų rašytinių pastabų matyti, kad, be kitų paslaugų, *Google* siūlo elektroninio pašto paslaugą („Gmail“), leidžiančią „Gmail“ pašto paskyros turėtojui siųsti ir gauti elektroninius laiškus arba per interneto naršyklės programinę įrangą, naudojant tuo tikslu *Google* suteiktą žiniatinklio sąsają, arba per programinę įrangą „el. p. client“. Vis dėlto pagrindinėje byloje aptariama tik internete teikiama pašto paslauga.
- 34 Neginčijama, kad internete teikiamos pašto paslaugos, pavyzdžiui, „Gmail“, teikėjas atlieka signalų perdavimą. Per posėdį Teisingumo Teisme *Google* patvirtino, kad, teikdamas pašto paslaugą, į atvirą internetą per savo pašto serverius išsiunčia ir iš jo gauna duomenų paketus, susijusius su elektroniniais laiškais, kuriuos atitinkamai išsiunčia ir gauna *Google* pašto paskyros turėtojai.
- 35 Vis dėlto negalima daryti išvados, kad *Google* veiksmai, atlikti siekiant užtikrinti jos pašto paslaugų teikimą internete, yra „elektroninių ryšių paslauga“, kaip ji suprantama pagal Pagrindų direktyvos 2 straipsnio c punktą, nes ši paslauga visa ar didžiąja dalimi nesusideda iš signalų perdavimo elektroninių ryšių tinklais.

- 36 Kaip Europos Komisija nurodė visų pirma savo rašytinėse pastabose, signalų, kurie yra būtini tam, kad veiktų visos internete teikiamos pašto paslaugos, perdavimą iš esmės užtikrina ir pagal 2014 m. balandžio 30 d. Sprendimą *UPC DTH (C-475/12, EU:C:2014:285, 43 punktas)* už tai atsako būtent, pirma, laiškų siuntėjų ir gavėjų IPT ir tam tikrais atvejais internetinių pašto paslaugų teikėjai ir, antra, įvairių internetą sudarančių tinklų valdytojai.
- 37 Neatrodo, kad to, jog internetinės pašto paslaugos teikėjas aktyviai dalyvauja siunčiant ir priimant pranešimus (nesvarbu, ar priskirdamas elektroninio pašto adresams atitinkamų galinių įrenginių IP adresus, ar išskaidydamas juos į duomenų paketus ir išsiųsdamas į atvirą internetą arba gaudamas juos iš atviro interneto tam, kad perduotų adresatams), pakaktų, kad minėta paslauga techniniu požiūriu galėtų būti laikoma „visa ar didžiąja dalimi susideda[nčia] iš signalų perdavimo elektroninių ryšių tinklais“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų direktyvos 2 straipsnio c punktą.
- 38 Taigi, nesant jokio kito pagrindo, kuriuo remiantis būtų galima nustatyti *Google* atsakomybę prieš „Gmail“ pašto paskyros turėtojus už signalų, kurie yra būtini jai veikti, perdavimą (tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas), elektroninio pašto paslauga „Gmail“ negali būti laikoma „elektroninių ryšių paslauga“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų direktyvos 2 straipsnio c punktą.
- 39 Galiausiai šios išvados negali paneigti tai, kad *Google*, be to, Vokietijoje valdo savo elektroninių ryšių tinklus.
- 40 Iš tiesų tai, kad *Google*, kaip savo elektroninių ryšių tinklų operatorė, turi būti laikoma teikiančia elektroninių ryšių paslaugas ir todėl jai gali būti taikoma 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo (Leidimų direktyva) (OL L 108, 2002; p. 21; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 337), iš dalies pakeistos Direktyva 2009/140, 3 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta pareiga pranešti, negali reikšti, kad visos paslaugos, kurias ji teikia internete, taip pat turėtų būti laikomos tokiomis, net jeigu jos visos ar didžiąja dalimi nesusideda iš signalų perdavimo.
- 41 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį ir antrąjį klausimus reikia atsakyti, kad Pagrindų direktyvos 2 straipsnio c punktas turi būti aiškinamas taip, kad internete teikiama elektroninio pašto paslauga, neapimanti prieigos prie interneto, kaip antai *Google* teikiama „Gmail“ paslauga, visa arba didžiąja dalimi nesusideda iš signalų perdavimo elektroninių ryšių tinklais, todėl nėra „elektroninių ryšių paslauga“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą.

Dėl trečiojo klausimo

- 42 Atsižvelgiant į atsakymą, pateiktą į pirmąjį ir antrąjį klausimus, į trečiąjį klausimą atsakyti nereikia.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 43 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva), iš dalies pakeistos 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB, 2 straipsnio

c punktas turi būti aiškinamas taip, kad internete teikiama elektroninio pašto paslauga, neapimanti prieigos prie interneto, kaip antai *Google LLC* teikiama „Gmail“ paslauga, visa arba didžiąja dalimi nesusideda iš signalų perdavimo elektroninių ryšių tinklais, todėl nėra „elektroninių ryšių paslauga“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą.

Parašai.